

RAPORTUL

**privind conturile anuale ale întreprinderii comune Clean Sky pentru exercițiul financiar 2016, însoțit
de răspunsul întreprinderii comune**

(2017/C 426/03)

CUPRINS

	<i>Puncte</i>	<i>Pagina</i>
INTRODUCERE	1-10	16
Crearea întreprinderii comune Clean Sky	1-2	16
Guvernanța	3-5	16
Obiective	6	16
Resurse	7-10	16
OPINIE	11-23	17
Opinia privind fiabilitatea conturilor	12	17
Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor	13	17
Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor	14	17
Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor însărcinate cu guvernanța	15-17	17
Responsabilitatea auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente	18-22	18
GESTIUNEA BUGETARĂ ȘI FINANCIARĂ	24-31	18
Execuția bugetului pentru exercițiul 2016	24	18
Execuția multianuală a bugetului în cadrul programului PC7	25-27	19
Execuția multianuală a bugetului în cadrul programului Orizont 2020	28-31	19
CONTROALELE INTERNE	32-34	19
Cadrul de control intern	32	19
Gestionarea granturilor din cadrul programului Orizont 2020	33	19
Monitorizarea și validarea și închiderea prefinanțării	34	20
ANEXĂ – SITUAȚIA ACȚIUNILOR ÎNTREPRINSE ÎN URMA OBSERVAȚIILOR DIN EXERCIȚIILE ANTERIOARE		21

INTRODUCERE

Crearea întreprinderii comune Clean Sky

1. Întreprinderea comună pentru punerea în aplicare a inițiativei tehnologice comune în sectorul aeronauticii (denumită în continuare „întreprinderea comună Clean Sky”), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în decembrie 2007, în contextul celui de Al șaptelea program-cadru de cercetare (PC7), pentru o perioadă de 10 ani și funcționează în mod autonom de la 16 noiembrie 2009 ⁽¹⁾. La 6 mai 2014, Consiliul a prelungit durata de existență a întreprinderii comune până la data de 31 decembrie 2024 ⁽²⁾.

2. Întreprinderea comună Clean Sky este un parteneriat public-privat pentru cercetare și inovare în domeniul aeronauticii. În temeiul noului regulament, membrii fondatori ai întreprinderii comune sunt Uniunea Europeană (UE), reprezentată de Comisie, responsabilii din sectorul industrial care se ocupă de demonstratorii tehnologici integrați (DTI)/platformele inovatoare de demonstrație în domeniul aviației (IADP)/activitățile transversale (AT), precum și partenerii de bază selectați prin intermediul unor cereri de propuneri deschise și competitive ⁽³⁾. Membrii asociați la prima fază a întreprinderii comune Clean Sky își vor păstra acest statut până la finalizarea activităților lor de cercetare inițiate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 71/2008.

Guvernanța

3. Structura de guvernanță a întreprinderii comune Clean Sky include Consiliul de conducere, directorul executiv, grupul de reprezentanți ai statelor și comitetul de consultanță științifică și tehnologică.

4. Consiliul de conducere este compus dintr-un reprezentant al Comisiei în numele Uniunii Europene, un reprezentat din partea fiecărui responsabil din sectorul industrial, un reprezentant al partenerilor de bază pentru fiecare DTI, un reprezentant al asociațiilor pentru fiecare DTI și un reprezentant al partenerilor de bază pentru fiecare IADP. Consiliul de conducere este organul decizional principal și este responsabil de funcționarea întreprinderii comune și de supravegherea activităților acesteia. Directorul executiv este responsabil de gestionarea curentă a întreprinderii comune.

5. Grupul de reprezentanți ai statelor este o rețea de reprezentanți naționali din statele membre ale UE și din alte țări și are rolul de a consilia și de a formula avize cu privire la orientarea strategică și la operațiunile întreprinderii comune. Comitetul de consultanță științifică și tehnologică este format din oameni de știință și ingineri și acordă consultanță cu privire la aspecte socioeconomice, de mediu sau legate de tehnologie.

Obiective

6. Principalele obiective ale întreprinderii comune Clean Sky sunt de a îmbunătăți semnificativ impactul de mediu al tehnologiilor aeronautice și de a crește competitivitatea aviației europene.

Resurse

7. Contribuția maximă din partea UE la prima fază a activităților de cercetare și la costurile administrative ale întreprinderii comune Clean Sky este de 800 de milioane de euro din bugetul PC7 ⁽⁴⁾. Din această sumă, maximum 400 de milioane de euro se alocă responsabililor DTI, iar până la 200 de milioane de euro, membrilor asociați. Responsabilii DTI și membrii asociați trebuie să contribuie cu resurse cel puțin egale ca valoare cu contribuția UE. Restul de cel puțin 200 de milioane de euro trebuie să fie alocat partenerilor de bază selectați prin intermediul cererilor competitive de propuneri ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Regulamentul (CE) nr. 71/2008 al Consiliului din 20 decembrie 2007 privind înființarea întreprinderii comune Clean Sky (JO L 30, 4.2.2008, p. 1).

⁽²⁾ Regulamentul (UE) nr. 558/2014 al Consiliului din 6 mai 2014 privind înființarea întreprinderii comune Clean Sky 2 (JO L 169, 7.6.2014, p. 77).

⁽³⁾ Ca urmare a primei cereri lansate pentru selectarea de parteneri de bază, 76 de noi parteneri s-au alăturat programului în 2015. Astfel, cea de a doua fază a programului Clean Sky se bucură de un număr mai mare de membri decât prima fază (care a avut 66 de asociați). Întreprinderea comună a lansat în 2015 a doua cerere pentru selectarea de parteneri de bază.

⁽⁴⁾ Articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 71/2008.

⁽⁵⁾ Articolul 13 alineatul (1) din statutul întreprinderii comune Clean Sky [anexa I la Regulamentul (UE) nr. 71/2008].

8. Contribuția maximă care poate fi acordată de UE pentru a doua fază a activităților se ridică la 1 755 de milioane de euro, urmând a fi plătită din bugetul Orizont 2020⁽⁶⁾. Responsabilii din sectorul industrial și partenerii de bază ai întreprinderii comune au obligația de a contribui cu resurse în valoare de cel puțin 2 193,7 milioane de euro⁽⁷⁾, constând în contribuții în natură de cel puțin 1 228,5 milioane de euro la activitățile operaționale ale întreprinderii comune și în contribuții în natură de cel puțin 965,2 milioane de euro la activitățile suplimentare⁽⁸⁾.

9. Costurile administrative aferente celei de a doua faze a întreprinderii comune Clean Sky („întreprinderea comună Clean Sky 2”) sunt limitate la 78 de milioane de euro, sumă care trebuie acoperită din contribuții financiare împărțite anual în mod egal între UE și membrii din sectorul privat⁽⁹⁾.

10. În 2016, bugetul întreprinderii comune Clean Sky 2 a fost de 287,8 milioane de euro (în 2015, acesta a fost de 246 de milioane de euro). La 31 decembrie 2016, întreprinderea comună avea un efectiv de 41 de angajați (în 2015, numărul acestora se ridică la 36)⁽¹⁰⁾.

OPINIE

11. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune, care cuprind situațiile financiare⁽¹¹⁾ și rapoartele privind execuția bugetară⁽¹²⁾ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2016; și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Opinia privind fiabilitatea conturilor

12. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2016 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acestora la 31 decembrie 2016, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

13. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2016 sunt conforme cu legile și reglementările în vigoare sub toate aspectele semnificative.

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

14. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2016 sunt conforme cu legile și reglementările în vigoare sub toate aspectele semnificative.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea

15. În conformitate cu articolele 310-325 TFUE și cu regulamentul financiar al întreprinderii comune, conducerea este responsabilă de întocmirea și de prezentarea conturilor pe baza standardelor de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional, precum și de legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor. Această responsabilitate include conceperea, implementarea și menținerea controalelor interne necesare pentru întocmirea și pentru prezentarea unor situații financiare care să nu fie afectate de denaturări semnificative, fie rezultate din acte de fraudă, fie rezultate din erori. Conducerea are, în egală măsură, responsabilitatea de a se asigura că activitățile, operațiunile financiare și informațiile reflectate în situațiile financiare sunt conforme cu dispozițiile care le reglementează. Responsabilitatea finală pentru legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor aparține conducerii întreprinderii comune.

⁽⁶⁾ Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 558/2014.

⁽⁷⁾ Articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 558/2014.

⁽⁸⁾ Conform articolului 4 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 558/2014, activitățile suplimentare sunt activități din afara planului de lucru al întreprinderii comune, dar care contribuie la îndeplinirea obiectivelor inițiativei tehnologice comune Clean Sky. În temeiul articolului 4 alineatul (4) din regulament, costul suportat în cadrul activităților suplimentare trebuie să fie certificat de un auditor extern independent și nu este auditat de întreprinderea comună, de Curtea de Conturi Europeană sau de către un alt organism al Uniunii.

⁽⁹⁾ Articolul 15 alineatul (2) din statutul întreprinderii comune Clean Sky [anexa I la Regulamentul (UE) nr. 558/2014].

⁽¹⁰⁾ Mai multe informații cu privire la întreprinderea comună și la activitățile sale sunt disponibile pe site-ul acesteia: <http://www.cleansky.eu>.

⁽¹¹⁾ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁽¹²⁾ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și note explicative.

16. În ceea ce privește întocmirea conturilor, conducerea este responsabilă de evaluarea capacității întreprinderii comune de a-și continua activitatea, prezentând, după caz, aspectele relevante pentru continuitatea activității și utilizând principiul contabil al continuității activității.

17. Persoanele însărcinate cu governanța sunt responsabile de supravegherea procesului de raportare financiară al întreprinderii comune.

Responsabilitatea auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente

18. Obiectivul Curții este, pe de o parte, de a obține o asigurare rezonabilă referitor la prezența sau la absența unor denaturări semnificative în cadrul conturilor întreprinderii comune și la conformitatea operațiunilor subiacente cu legile și reglementările în vigoare și, pe de altă parte, de a furniza Parlamentului European și Consiliului său, după caz, altor autorități responsabile de descărcarea de gestiune, o declarație de asigurare cu privire la fiabilitatea conturilor și la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestora, pe baza auditului său. Asigurarea rezonabilă reprezintă un nivel de asigurare ridicat, dar nu este o garanție a faptului că auditul va detecta întotdeauna eventualele denaturări semnificative sau neconformități existente. Acestea pot apărea ca rezultat fie al unei fraude, fie al unei erori și sunt considerate a fi semnificative dacă se estimează, în mod rezonabil, că ele ar putea, în mod individual sau agregat, influența deciziile economice pe care utilizatorii conturilor le pot lua pe baza acestora.

19. Auditul implică aplicarea unor proceduri în vederea obținerii de probe de audit privind sumele și informațiile prezentate în conturi și privind legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestora. Procedurile de audit sunt alese pe baza raționamentului auditorului, care include evaluarea riscurilor ca în cadrul conturilor să se regăsească denaturări semnificative sau ca la nivelul operațiunilor subiacente să existe neconformități semnificative cu cerințele din legislația Uniunii Europene, fie că aceste denaturări sau neconformități rezultă din acte de fraudă, fie că rezultă din erori. Atunci când evaluează aceste riscuri, auditorul analizează controalele interne relevante pentru întocmirea și prezentarea fidelă a conturilor și pentru legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente, scopul fiind însă acela de a defini proceduri de audit corespunzătoare în raport cu circumstanțele date, și nu de a exprima o opinie cu privire la eficacitatea controalelor interne respective. Auditul include, în egală măsură, aprecierea caracterului adecvat al politicilor contabile utilizate și a caracterului rezonabil al estimărilor contabile elaborate de conducere, precum și evaluarea prezentării globale a conturilor.

20. În ceea ce privește veniturile, Curtea verifică finanțarea primită de la Comisie și evaluează procedurile instituite de întreprinderea comună pentru colectarea taxelor și a altor venituri.

21. În ceea ce privește cheltuielile, Curtea examinează operațiunile de plăți la momentul la care cheltuielile au fost suportate, înregistrate și acceptate. Examinarea acoperă toate categoriile de plăți (inclusiv plățile efectuate în vederea achiziționării de active), cu excepția plăților în avans, la momentul la care sunt efectuate. Plățile în avans sunt examinate în momentul în care beneficiarul fondurilor furnizează justificarea pentru utilizarea lor corespunzătoare, iar întreprinderea comună acceptă această justificare prin validarea și închiderea plății în avans, indiferent dacă acest lucru are loc în același exercițiu sau ulterior.

22. La întocmirea prezentului raport și a opiniei, Curtea a luat în considerare activitatea de audit desfășurată de auditorul extern independent cu privire la conturile întreprinderii comune, în conformitate cu prevederile articolului 208 alineatul (4) din Regulamentul financiar al UE ⁽¹³⁾.

23. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opiniile exprimate de Curte.

GESTIUNEA BUGETARĂ ȘI FINANCIARĂ

Execuția bugetului pentru exercițiul 2016

24. Bugetul definitiv pe 2016 disponibil pentru implementarea programelor PC7 și Orizont 2020 includea credite de angajament în valoare de 310,5 milioane de euro și credite de plată în valoare de 287,8 milioane de euro. Pentru creditele de angajament, rata de utilizare a fost de 97,5 %, iar pentru creditele de plată, de 87,9 %. Rata mai scăzută de execuție observată în cazul creditelor de plată se explică în principal prin întârzierile în demararea proiectelor Orizont 2020, trebuind amintită în special semnarea cu întârziere a unui important acord de grant cu un membru al întreprinderii comune.

⁽¹³⁾ Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 298, 26.10.2012, p. 1).

Execuția multianuală a bugetului în cadrul programului PC7

25. Din cele 800 de milioane de euro reprezentând fonduri alocate întreprinderii comune Clean Sky din bugetul PC7, aceasta realizase, până la sfârșitul exercițiului 2016, angajamente operaționale în valoare de 784,5 milioane de euro și plăți operaționale în valoare de 754,7 milioane de euro. Contribuția în numerar din partea UE la costurile administrative ale întreprinderii comune a fost de 13,9 milioane de euro. Deoarece întreprinderea comună nu mai are dreptul de a lansa cereri de propuneri în cadrul programului PC7, angajamentele rămase vor fi utilizate pentru onorarea declarațiilor finale de cheltuieli prezentate de membri, în funcție de nivelul global de implementare a fiecărui DTI ⁽¹⁴⁾.

26. Din cele 800 de milioane de euro corespunzând contribuțiilor în natură și în numerar care trebuiau să fie puse la dispoziție de ceilalți membri pentru activitățile operaționale ale întreprinderii comune, Consiliul de conducere validase, până la sfârșitul exercițiului 2016, contribuții în natură în valoare de 554,7 milioane de euro. De asemenea, până la sfârșitul exercițiului, membrii raportaseră fonduri suplimentare în valoare de 33,5 milioane de euro. Contribuția în numerar din partea membrilor la costurile administrative a fost de 14,5 milioane de euro.

27. În consecință, până la sfârșitul exercițiului 2016, contribuția totală din partea membrilor la activitățile aferente PC7 desfășurate de întreprinderea comună se ridica la 602,7 milioane de euro; cu titlu de comparație, contribuția în numerar din partea UE se ridica la 775,2 milioane de euro.

Execuția multianuală a bugetului în cadrul programului Orizont 2020

28. Din cele 1 755 de milioane de euro reprezentând fonduri alocate întreprinderii comune din bugetul Orizont 2020, aceasta realizase, până la sfârșitul exercițiului 2016, angajamente în valoare de 694 de milioane de euro și plăți în valoare de 282 de milioane de euro (16 % din fondurile alocate). Nivelul mai scăzut al plăților se datora parțial întârzierilor apărute în negocierea acordurilor de grant din cadrul programului Orizont 2020.

29. Din cele 1 229 de milioane de euro corespunzând contribuțiilor care trebuiau să fie puse la dispoziție de membrii din sectorul industrial pentru activitățile operaționale ale întreprinderii comune, Consiliul de conducere validase, până la sfârșitul exercițiului 2016, contribuții în natură în valoare de 39,2 milioane de euro. De asemenea, până la sfârșitul exercițiului, membrii raportaseră fonduri suplimentare în valoare de 104,0 milioane de euro. Contribuția în numerar din partea membrilor din sectorul industrial la costurile administrative a fost de 6,4 milioane de euro.

30. Din cele 965,2 milioane de euro corespunzând contribuțiilor membrilor la activitățile suplimentare ale întreprinderii comune, fuseseră raportate și certificate de către membri, până la sfârșitul exercițiului 2016, contribuții în valoare de 199,2 milioane de euro. De asemenea, mai fuseseră raportate fonduri suplimentare în valoare de 152,6 milioane de euro.

31. În consecință, până la sfârșitul exercițiului 2016, contribuția totală din partea membrilor din sectorul industrial se ridica la 348,8 milioane de euro; cu titlul de comparație, contribuția în numerar din partea UE se ridica la 310,2 milioane de euro.

CONTROALELE INTERNE**Cadrul de control intern**

32. Întreprinderea comună Clean Sky a instituit proceduri de control *ex ante* bazate pe examinări documentare ale aspectelor financiare și operaționale, precum și audituri *ex post* ale declarațiilor de cheltuieli aferente granturilor. Aceste controale constituie un instrument-cheie de evaluare a legalității și regularității operațiunilor subiacente, inclusiv a celor legate de contribuțiile în numerar și în natură aduse întreprinderii comune de ceilalți membri ai acesteia. Rata de eroare reziduală pentru auditurile *ex post* prezentată de întreprinderea comună la sfârșitul lui 2016 a fost de 1,51 % pentru proiectele PC7 și de 0,95 % pentru proiectele aferente Orizont 2020 ⁽¹⁵⁾.

Gestionarea granturilor din cadrul programului Orizont 2020

33. Până la sfârșitul anului 2016 – al treilea an de punere în aplicare a programului Orizont 2020 –, întreprinderea comună realizase doar parțial integrarea sistemelor sale de control cu instrumentele comune ale Comisiei de gestionare și monitorizare a granturilor din cadrul programului Orizont 2020.

⁽¹⁴⁾ A se vedea Raportul Clean Sky privind gestiunea financiară și bugetară pe 2015, p. 22.

⁽¹⁵⁾ Raportul anual de activitate pe 2016 al întreprinderii comune Clean Sky, p. 123-124.

Monitorizarea și validarea și închiderea prefinanțării

34. La sfârșitul exercițiului 2016, întreprinderea comună nu validase și închisese încă niciuna dintre plățile de prefinanțare (în valoare de 176 de milioane de euro) efectuate către membrii săi din sectorul industrial pentru proiecte finanțate prin acorduri de grant în cadrul programului Orizont 2020. Un exercițiu periodic de validare și închidere a plăților de prefinanțare în raport cu declarațiile de cheltuieli prezentate de membri ar reduce expunerea întreprinderii comune la riscuri financiare.

Prezentul raport a fost adoptat de Camera IV, condusă de domnul Baudilio TOMÉ MUGURUZA, membru al Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 19 septembrie 2017.

Pentru Curtea de Conturi

Klaus-Heiner LEHNE

Președinte

ANEXĂ

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

Exercițiul	Observația Curții	Stadiul acțiunii corective (finalizată/în desfășurare/nedemarată încă/nu se aplică)
	<i>Conflictele de interese</i>	
2015	În iulie 2015, Comisia a emis orientări în atenția întreprinderilor comune cu privire la normele în materie de conflicte de interese; aceste orientări includ un model comun de declarație privind absența conflictelor de interese, care ar trebui să fie încorporat de către întreprinderea comună în procedurile sale.	Finalizată

RĂSPUNSUL ÎNTREPRINDERII COMUNE

28. Nivelul inferior de execuție a programului este o consecință a programului demonstrativ specific, de aceea, unele acțiuni complexe și granturi au necesitat mai mult timp pentru a fi puse în aplicare.

33. Întreprinderea comună CS2 a decis să utilizeze în continuare propria aplicație dedicată de gestionare a granturilor (Grant Management Tool, GMT) dezvoltată în cadrul PC7, întrucât unele dintre caracteristicile necesare specifice granturilor CS2 nu erau disponibile la instrumentele comune ale programului Orizont 2020 de gestionare a granturilor, de exemplu, raportarea contribuțiilor în natură.

Întreprinderea comună CS2 a început să colaboreze cu serviciile competente ale CE pentru a implementa evoluțiile necesare integrării GAM-urilor (acorduri de grant pentru membri) în instrumentele Orizont 2020 de gestionare și raportare a granturilor până la sfârșitul anului 2017. Pentru a asigura tranziția armonioasă între cele două sisteme, instrumentul actual dezvoltat de întreprinderea comună va continua să fie utilizat până la finalizarea completă a procesului de tranziție. Prin urmare, se intenționează ca ciclul de raportare 2017 să se efectueze în GMT, iar GAM-urile să fie gestionate integral de instrumentele Orizont 2020 începând cu perioada de raportare 2018.

34. În conformitate cu normele Orizont 2020 (articolul 21 din modelul de acord privind subvenția Orizont 2020), prefinanțarea este compensată numai în perioada de raportare finală a proiectului sau anterior acesteia, dacă valoarea totală a prefinanțării și a plăților intermediare depășește 90 % din valoarea maximă a grantului. Până în 2016, această regulă generală a fost urmată de întreprinderea comună CS2 pentru acordurile GAM semnate în cadrul Orizont 2020. Pentru a atenua expunerea financiară, întreprinderea comună CS2 a luat inițiativa, în 2017, de a compensa prefinanțarea plătită pentru perioada 2014-2016 pentru acordurile GAM în derulare. Această abordare a fost agreată de beneficiarii GAM și, în prezent, este aplicată pentru plata cererilor de decont pentru 2016.
